

VIONA-OPROEP VOOR EEN ONDERZOEKS- EN ONTWIKKELINGSOPDRACHT, 9/03/2009

Klimaat en werkgelegenheid

1. Probleemstelling

Het milieuprogramma van de Verenigde Naties (UNEP) heeft samen met het Internationale Labor Organisation (ILO), het Internationale Trade Union Confederatie (ITUC), de Internationale Organisatie van werkgevers (IOE), het Worldwatch Institute en De Cornell University Global Labor Institute een rapport uitgebracht over de globale impact van de groene economie.

Het rapport spreekt over een creatie van miljoenen groene jobs wereldwijd die zullen werken aan het afremmen van de klimaatwijziging en stelt dat in vele sectoren er reeds een groei is. Sectoren die in dit kader belangrijk zijn omwille van hun milieu-, economische en personeelsimpact zijn onder meer energievoorziening, met de focus op hernieuwbare energie, gebouwen, transport, de basisindustrie, landbouw en bosbouw.

Ook in Vlaanderen is er wellicht een groot potentieel voor groene jobs. Toch kunnen we dit potentieel op vandaag niet accuraat inschatten. Met deze topic willen we:

1. de kansen, bedreigingen en uitdagingen van klimaatverandering in kaart brengen voor de Vlaamse arbeidsmarkt.
2. het kwantitatieve en kwalitatieve tewerkstellingspotentieel van de groene economie inschatten voor de Vlaamse arbeidsmarkt. De verschillende scenario's voor 'vergroening' (minder CO2-reductie, ecologische innovatie, energie-efficiëntie, ...), en de impact van (klimaat)beleid zullen hierin centraal staan.
3. de opportunities voor het Vlaamse beleid (en het Vlaamse sociale overleg) in kaart brengen, in het bijzonder op het vlak van werk en sociale economie.

Voorbeelden studies terzake

1. Het "Green Jobs Initiative" is een gemeenschappelijk initiatief van UNEP, ILO en het Internationaal Vakverbond, dat het effect van de klimaatverandering en van het klimaatbeleid op de werkgelegenheid onderzoekt. Tezeldertijd wil het initiatief een pleidooi houden voor een volgehouden en geconcentreerde inspanning van overheden, werkgevers en vakbonden om instrumenten uit te werken om duurzame tewerkstelling te bevorderen. Het eindrapport van dit initiatief verschijnt in april 2008.
2. Uit een recente studie van het Europees vakverbond (EVV) blijkt dat zelfs een bescheiden verandering van het klimaat belangrijke gevolgen zal hebben voor de

tewerkstelling in verschillende sectoren en regio's. Een vermindering van de Europese CO2 uitstoot met 40% tegen 2030 hoeft dan weer niet te leiden tot een globale daling van de werkgelegenheid. Er zullen wel belangrijke verschuivingen optreden, vooral binnen economische sectoren. Een mogelijk jobverlies in de sector van de "fossiele" energie-opwekking kan gecompenseerd worden door nieuwe jobs in de sector van de hernieuwbare energie en in de groeiende sector van de diensten om de efficiëntie van het energiegebruik te verbeteren. Een eventuele lichte daling van de werkgelegenheid in de automobielsector kan gecompenseerd worden door een forse toename van investeringen in verschillende vormen van alternatieve vervoersmodi. Een vermindering van het wegvervoer met 10% zou kunnen leiden tot een verviervoudiging van de werkgelegenheid in de sector van de spoorwegen en andere vormen van openbaar vervoer. De Europese vakbondsfederatie waarschuwt voor de mogelijke negatieve gevolgen van het Europese klimaatbeleid voor de energie-intensieve industrie. In de staalindustrie bijvoorbeeld zouden tegen 2030 50 000 jobs (op een totaal van ongeveer 350 000) bedreigd kunnen worden als gevolg van de relocatie van delen van het staalproductieproces naar regio's waar totale kosten en/of emissienormen minder stringent zijn, of als gevolg van een investeringsstop. De studie doet talrijke beleidsaanbevelingen om het werkgelegenheidspotentieel van het klimaatbeleid maximaal te benutten.

3. Studie van het Platform Generaties (dat het studiebureau 3E oprichtte met de federatie van de technologische industrie Agoria en met Ghent Bioenergy Valley, i.s.m. IMEC en de Vlaamse universiteiten): Vlaanderen kan binnen 10 tot 15 jaar 25.000 extra banen creëren in onderzoek en ontwikkeling van hernieuwbare energie en van een intelligent elektriciteitsnetwerk

2. Onderzoeksvragen

Algemene onderzoeksvraag: Wat is de mogelijke kwantitatieve en kwalitatieve impact van de groene economie voor de Vlaamse arbeidsmarkt (en het beleid werk en sociale economie)?

- 0.1. **Spatio-temporele setting:** Het onderzoek heeft betrekking op de vergroening van de Vlaamse economie en tewerkstelling, en dit zowel voor wat de actuele situatie als voor wat toekomstige ontwikkelingen betreft (tewerkstellingsprognoses).
- 0.2. **Onderzoeksniche(s):** De focus op het potentieel voor de Vlaamse arbeidsmarkt (i.t.t. internationale studies en publicaties), de brede, multidisciplinaire invalshoek (i.t.t. louter economische/technologische invalshoek), de kwalitatieve aspecten van groene jobs (bijv. in termen van competenties) en de betekenis van het potentieel voor de Vlaamse arbeidsmarkt en voor het arbeidsmarktbeleid.

Deelvraag 1: Wat zijn de kansen en bedreigingen van klimaatverandering voor de Vlaamse arbeidsmarkt? (Omgevingsanalyse, onder controle van factoren die verband houden met vergrijzing van de beroepsbevolking, tertiarisering/lokalisering van de economie, sectorale dynamiek, enzomeer)

- 1.1. Definiëring en afbakening van het concept 'klimaatverandering'

- 1.2. Welke kwantitatieve verschuivingen stellen we vast en welke verschuivingen mogen we verder verwachten? Minder of meer tewerkstelling? Kwantitatieve verschuivingen tussen sectoren? Welke sectoren zullen meest waarschijnlijk worden getroffen door die problematiek, en wat zullen de tewerkstellingsimplicaties zijn? Welke intersectorale linken en problemen kunnen worden geïdentificeerd?
- 1.3. Welke kwalitatieve verschuivingen stellen we vast en welke verschuivingen mogen we verwachten? Welke jobs en competenties worden van belang?

Deelvraag 2: Wat is de mogelijke kwantitatieve en kwalitatieve impact van de groene economie voor de Vlaamse arbeidsmarkt? (Uitwerking van de centrale onderzoeksvraag)

- 2.1. Definiëring en afbakening van het concept ‘groene economie’ (t.o.v. duurzame economie, klimaatvriendelijke economie, low carbon economy, ...) en van de intermediaire variabelen: klimaatbeleid, innovatie, onderzoek en ontwikkeling, wijzigingen in de consumentenvraag, technologie, gemiddeld opleidingsniveau, institutionele factoren, ...
- 2.2. Welke kwantitatieve verschuivingen stellen we vast en welke verschuivingen mogen we verwachten? Wat is het tewerkstellingspotentieel van de groene economie? Welke perspectieven biedt de groene economie voor het verhogen van de werkzaamheidsgraad? In welke grootte-orde stellen we verlies en winst vast in bepaalde sectoren? Hoe evolueert/variëert dit volgens diverse (realistische) scenario's? Welke wijziging in de banen- en loonstructuur mogen we verwachten als gevolg van de vergroening van de economie?
- 2.3. Welke kwalitatieve verschuivingen stellen we vast en welke verschuivingen mogen we verwachten? Wat is het kwalitatieve potentieel van de groene economie? Welke jobs en competenties worden van belang? Hoe varieert dit volgens diverse (realistische) scenario's? Welke mogelijkheden biedt de klimaatvriendelijke economie voor laag- en hooggeschoolden en voor (prioritaire) kansengroepen (met specifieke focus op de werknemers uit de sociale economie)? Welke perspectieven biedt de groene economie inzake werkbaarheid van de jobs (jobtevredenheid, werkstress, enz.) en competentieontwikkeling?
- 2.4. Wat is de mogelijke impact van het gevoerde klimaatbeleid (als intermediaire variabele) op de kwantitatieve en kwalitatieve verschuivingen? Hoe beïnvloedt de uitvoering van het Vlaamse klimaatbeleid, in het bijzonder de doelstellingen rond duurzame productie en consumptie uit het pact 2020, de vastgestelde (en verwachte) verschuivingen? Hoe varieert dit volgens diverse (realistische) scenario's (bijv. doelstellingen pact 2020 inzake eco- en energie-efficiëntie volledig gerealiseerd, voor de helft gerealiseerd en voor een vierde gerealiseerd)? Wat is het netto-effect van deze maatregelen?
- 2.5. Welke bruikbare concepten en definities kunnen worden ontwikkeld om de ‘groene werkgelegenheid’ in Vlaanderen te operationaliseren? Hoe kunnen we meten of en hoe ‘groen’ een job, een sector of een bepaalde competentie is?

Deelvraag 3: Welke uitdagingen stelt de groene economie voor de Vlaamse arbeidsmarkt en het Vlaamse beleid werk en sociale economie? (Beleidsaanbevelingen)

- 3.1. Hoe kunnen klimaatbeleid en werkgelegenheidsbeleid elkaar versterken (of tegenwerken), gelet op de antwoorden op deelvragen 1 en 2? Welk type beleid dringt zich op: mainstreaming binnen reguliere beleid (WSE) of veeler flankerende accenten? Horizontaal of vertikaal beleid? Marktcorrigerend of marktaanvullend beleid?

- 3.2. Hoe kan het beleid werk en sociale economie inspelen op de realiteit van de groene economie? Welke niches zijn denkbaar in de sociale economie, in de werkervaring en in het opleidingsaanbod? Hoe gaan we om met groene knelpunten op de arbeidsmarkt?
- 3.3. Omgekeerd stelt zich ook de vraag hoe het beleid werk en sociale economie de omslag verder in de hand kan werken/te versnellen? Welke initiatieven kunnen hiertoe worden genomen op het vlak van competentieversterking (werkervaring, beroepsopleiding, eco-kwalificaties, ...) en competentievalidering (ervaringsbewijs,...), op het vlak van begeleiding (plaatsing, herplaatsing, loopbaanbegeleiding) en vraaggerichte bemiddeling? Wat zijn de mogelijkheden en beperkingen van een groen aanbestedingsbeleid, van fiscale stimuli en subsidies en van sensibiliseringsacties?
- 3.4. Welke mogelijkheden zijn er om (macro, meso en micro) indicatoren uit te werken voor 'groene jobs' in Vlaanderen?
- 3.5. Sectorale/lokale dimensie: Wat zijn de perspectieven van een aanpak naar bepaalde speerpuntsectoren (bouw, energie en verwarming, landbouw, transport, enz.) en/of lokale besturen (centrumsteden, grootsteden, provincies)? Hoe kunnen we de sociale partners (op interprofessioneel, subregionaal, sectoraal en bedrijfsniveau) in deze oefening betrekken?

3. Beleidsrelevantie

- Internationale beleidsdimensie: oproep ILO, internationaal Europees en sociaal overleg
- Groeiend belang in de 'Vlaamse' Lissabonstrategie (post-2010): focus op 'duurzame' groei en jobs
- De klimaat- en sociale doelstellingen (in het bijzonder de doelstellingen o.v.v. werkgelegenheid) in het Pact 2020
- Moeilijkheid van en nood aan gepaste beleidsantwoorden werk en sociale economie
- Complementariteit met het steunpunt WSE-werkpakket 'Onderzoek naar de kwantitatieve en kwalitatieve veranderingen in de banenstructuur.
- Complementariteit met de tewerkstellingsprognoses van het steunpunt/Dept. WSE
- Ontwikkelen van een Vlaams milieu input-output model (OVAM, i.s.m. MIRA, cel milieueconomie LNE,...): impact van beleidsbeslissingen (bijv. emissiereductie) op bijv. werkgelegenheid.
- Beperkte experimenten met vertaling naar competenties bij VDAB en SYNTRA Vlaanderen
- Het onderzoek is ook cruciaal in het ontwikkelen van een beleidsmatig raamwerk voor groene jobs door het Dept WSE (voorzien in de loop van 2009).

4. Timing

Projectvoorstellen moeten uiterlijk op 8 april 2009 om 17u00 worden ingediend.

De Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek zal uiterlijk tegen 30/04/2009 een advies formuleren over het te gunnen project aan de Vlaamse Minister van Werk, Onderwijs en Vorming. In de loop van de maand mei 2009 zullen de projectindieners geïnformeerd worden over de beslissing van de minister.

5. Kandidaatstelling

Projectvoorstellen bevatten een inhoudelijk en een financieel onderdeel en beantwoorden aan de richtlijnen die u in bijlagen bij de oproep vindt. In die bijlagen vindt u tevens informatie over de selectiecriteria en -procedure en over de financiële en administratieve opvolging van het project.

6. Informatie

Informatie over deze opdracht kan u krijgen bij Lieven Van Wichelen, Departement Werk en Sociale Economie (02/553 37 95, lieven.vanwichelen@wse.vlaanderen.be)

Bijlage 1 bij VIONA-projectoproepen voor onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten

SITUERING EN GUNNINGSPROCEDURE

1. HET VIONA-ARBEIDSMARKTONDERZOEKSPROGRAMMA

Het initieel opzet en doel van VIONA (Vlaams Interuniversitair Onderzoeksnetwork Arbeidsmarkttrappering) werd 15 jaar geleden binnen het VESOC en in het kader van de Vlaamse werkgelegenheidsconferentie in het protocol van 17 maart 1993 als volgt vastgelegd:

- Het verwerven van wetenschappelijke betrouwbare kennis over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt opdat men verantwoorde beleidskeuzes kan maken (vaststellen, registreren en onderzoeken van de ontwikkelingen op de Vlaamse arbeidsmarkt teneinde het arbeidsmarktbeleid in Vlaanderen de nodige wetenschappelijke ondersteuning aan te bieden).
- Een impuls geven aan wetenschappelijk onderzoek (komen tot een geïntegreerde en gecoördineerde aanpak van het beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek op het domein van de arbeidsmarkt).

Naar aanleiding van een nieuwe oproep voor de steunpunten beleidsrelevant onderzoek (waaronder het Steunpunt WSE), de hervormingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid en de evaluatie van 10 jaar VIONA werd in 2006 een nieuw operationeel model voor strategisch arbeidsmarktonderzoek in Vlaanderen uitgetekend (“Vlaams Programma Strategisch Arbeidsmarktonderzoek”). Onder de adviserende bevoegdheid van de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek lopen twee initiatieven: het VIONA-arbeidsmarktonderzoekprogramma en het Steunpunt Werk en Sociale Economie. Verder wordt ook onderzoek betreffende de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt van het Steunpunt Studie- en Schoolloopbanen en ander relevant strategisch arbeidsmarktonderzoek maximaal ontsloten binnen het Vlaamse programma.

Binnen dit nieuwe model worden de VIONA-middelen doorheen het jaar ingezet voor het uitbesteden van studieopdrachten of onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten met het oog op wetenschappelijke ondersteuning van het werkgelegenheidsbeleid. Op het programma Werkgelegenheid is er vanaf 2007 in het kader van het VIONA-arbeidsmarktonderzoekprogramma jaarlijks 398.000 € beschikbaar voor studieopdrachten en onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten. Die opdrachten zijn complementair aan de opdrachten die het Steunpunt WSE opneemt. Vanaf 2007 schrijven we niet langer één algemene oproep per jaar uit, maar, voor zover de middelen reiken, meerdere specifieke oproepen doorheen het jaar.

De projectoproepen in het kader van het VIONA-arbeidsmarktonderzoekprogramma worden beheerd door het departement Werk en Sociale Economie. De minister van Werk, Onderwijs

en Vorming, de heer Frank Vandenbroucke, keurt -rekening houdend met het advies van de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek- de VIONA-oproepen en -projecten goed.

2. MODALITEITEN EN GUNNINGSPROCEDURE

2.1 De deelnemers

Oproepen voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten (O&O-projecten) staan open voor onderzoekers en onderzoeksgroepen uit de universiteiten en hogescholen én voor andere (onderzoeks)instellingen.

2.2 De projectvoorstellen

Een projectvoorstel dient deze elementen te bevatten:

- 1) titel van het O&O-project
- 2) vermelding van de promotor(en): naam, instelling, onderzoekseenheid, contactadres, telefoonnummer en e-mailadres
- 3) een bondige omschrijving van het O&O-project (max. 2 blz.); in bijlage wordt een uitgebreidere beschrijving van het project toegevoegd (max. 10 blz.)
- 4) een gedetailleerd tijdschema
- 5) een financieel plan per kalenderjaar en een verduidelijking van de additionele financiering (facultatief); de financiering van onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten door VIONA bedraagt altijd minder dan 200.000 euro (exclusief BTW)
Voor deze onderzoeksopdracht wordt als richtprijs een bedrag van maximaal 80.000 euro (inclusief BTW) vooropgesteld.
- 6) een beschrijving van de wijze waarop de resultaten zullen worden gevaloriseerd en bekend gemaakt; in de begroting moet expliciet een bedrag voor de valorisatie worden voorzien
- 7) een beknopt curriculum vitae van de onderzoeksverantwoordelijken (max. 3 blz. per persoon), met vermelding van de relevante lopende onderzoeksprojecten (met naam van de financierende organisatie en einddatum van het onderzoeksproject) en de vijf belangrijkste publicaties.

2.3 Evaluatie en selectie van de projectvoorstellen

De ingediende voorstellen worden beoordeeld op hun beleidsmatige relevantie.

De beoordeling van de beleidsmatige relevantie gebeurt door de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek. Die Stuurgroep bestaat uit de volgende stemgerechtigde leden: de Vlaamse regering (afgevaardigden van de Vlaamse Minister bevoegd voor Werk, de Vlaamse Minister bevoegd voor Sociale Economie en de Vlaamse Minister bevoegd voor Wetenschap), de sociale partners (ABVV, ACV, ACLVB, VOKA, UNIZO en BB) en de Vlaamse departementen Werk en Sociale Economie en Onderwijs en Vorming.

De evaluatie en selectie verlopen als volgt:

- de stemgerechtigde stuurgroepleden krijgen alle projectvoorstellen toegestuurd en scoren de projectvoorstellen op basis van vier criteria (aansluiting bij de onderzoeksvragen uit de oproep, helderheid van de aanpak en de planning, beleidsrelevantie en kwaliteit van de valorisatievoorstellen);

- de stuurgroepleden drukken over elk projectvoorstel een globaal oordeel uit in één eindscore gaande van A tot C:

A: zeer goed, met daarbinnen een kopgroep (A1), ter onderscheiding van andere zeer goede projecten (A2)

B: goed, met daarbinnen ook weer een onderscheid tussen B1 en B2

C: onvoldoende

Bovendien staat het de stuurgroepleden vrij om bij elk projectvoorstel, ongeacht de score, suggesties voor bijsturing te formuleren.

Enkel projectvoorstellen met een gemiddelde score B+ of meer worden tijdens de eerstvolgende vergadering van de Stuurgroep Strategisch Arbeidsmarktonderzoek besproken. De Stuurgroep beslist tijdens de vergadering en rekening houdend met de beleidsscore welk voorstel ze aan de minister voor gunning adviseert. Projectvoorstellen kunnen een hoger gewicht krijgen al naargelang de geplande valorisatie-initiatieven. Voor dringende beleidsvragen kan de Stuurgroep ook via een schriftelijke procedure selecteren. Het best gekwalificeerde projectvoorstel met een gemiddelde score van minstens B+ wordt dan voor gunning aan de minister geadviseerd. Indien de minister akkoord gaat met het advies, wordt het projectvoorstel gegund volgens de regels van de overheidsopdrachten.

2.4 Kandidaatstelling

De projectvoorstellen dienen het departement Werk en Sociale Economie **elektronisch via mail (Word)** (lieven.vanwichelen@wse.vlaanderen.be + johan.troch@wse.vlaanderen.be) én **in drie schriftelijke niet-ingebonden versies** uiterlijk te bereiken op het tijdstip vermeld in de oproep.

De schriftelijke niet-ingebonden versies worden geadresseerd ter attentie van de heer Lieven Van Wichelen, VIONA-coördinator, departement Werk en Sociale Economie, Ellipsgebouw, Koning Albert II-laan 35 bus 20, 1030 Brussel.

Bijlage 2 bij VIONA-projectoproepen voor onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten

FINANCIEEL PLAN EN RAPPORTERING

In deze bijlage worden de richtlijnen voor de budgetplanning van projectvoorstellen en de inhoudelijke en financiële rapportering door de promotoren toegelicht.

1. KWALIFICATIE VAN DE OPDRACHT

Binnen het VIONA-onderzoeksprogramma maken we een onderscheid tussen twee soorten dienstenopdrachten, nl. studieopdrachten en O&O-opdrachten. Deze oproep betreft een **O&O-opdracht**.

Bij O&O-opdrachten in antwoord op arbeidsmarktvragestukken verwachten we van de opdrachtnemer een analyse van een algemeen geformuleerd probleem of domein binnen een lange of middellange termijn met het oog op het verhogen van innovatieve kennis in dat onderzoeks- en beleidsveld. De financiering van O&O-opdrachten door VIONA bedraagt altijd minder dan 200.000 euro.

Voor deze onderzoeksopdracht wordt als richtprijs een bedrag van maximaal 80.000 euro (inclusief BTW) vooropgesteld.

2. FINANCIEËLE PLANNING EN RAPPORTERING

In het financieel plan en de financiële rapportering van VIONA-projecten maken we een onderscheid tussen drie soorten kosten.

- **Loonkosten wetenschappelijk personeel:** raming in het financieel plan op basis van geschatte onderzoekersmaanden en bij afrekening op basis van *bewijsstukken* van de personeelskost voor wetenschappelijk personeel dat daadwerkelijk werd ingezet op het project.
- **Persoonsgebonden werkingskosten:** werkingsmiddelen, administratieve ondersteuning en universitaire overhead. De persoonsgebonden werkingskosten worden *forfaitair* begroot en afgerekend *op maximaal 33%* van respectievelijk de begrote en de reële personeelskosten wetenschappelijk personeel en omvat de overhead van maximum 10% die de universiteiten gewoonlijk aanrekenen.
- **Projectspecifieke werkingskosten:** exceptionele en projectspecifieke werkingsmiddelen (bv. kosten voor een grootschalige survey (postenquête, webbevraging, ...), kosten buitenlandse studiereis,...). Het betreft uitzonderlijke kosten waarvoor een specifiek budget moet worden uitgewerkt. Die kosten zijn inherent aan de opdracht en zijn altijd te bewijzen. Ze worden in detail begroot in het voorstel en afgerekend op basis van bijhorende *bewijsstukken*.

Bij de afrekening wordt de mogelijkheid voorzien van een transfer van de persoonsgebonden werkingskosten naar de loonkosten wetenschappelijke personeel ten bedrage van maximum

10 % van de oorspronkelijk voorziene werkingsmiddelen en dit op voorwaarde dat het globaal aanvaarde projectbudget behouden blijft.

Bv.: voor een VIONA-project met een aanvaarde projectbegroting van 99.750 euro bestaande uit 75.000 euro aan personeelskosten en 24.750 euro (33% van 75.000 euro) aan werkingskosten, mag maximaal 2.475 euro worden getransfereerd van de werkingsmiddelen naar de personeelskosten. Op die manier kunnen hogere personeelskosten dan begroot worden opgevangen, bijvoorbeeld na aanwerving van een meer gekwalificeerde en ervaren onderzoeker dan aanvankelijk verhoopt.

De opdrachtnemer zal aan de opdrachtgever **na afloop van het project (dit is de einddatum in het contract) een financiële eindrapportering** (schuldvordering met kopie van de gevraagde bewijsstukken) bezorgen.

Tussentijdse uitbetaling is enkel mogelijk voor projecten die meer dan 12 maanden doorlooptijd in beslag nemen en gebeurt op basis van een tussentijdse financiële en inhoudelijke rapportering. De **tussentijdse financiële rapportering** (schuldvordering met kopie van de gevraagde bewijsstukken) moet **na afloop van de eerste fase** aan de opdrachtgever worden bezorgd.

Indien het onderzoek door **meerdere instanties** wordt uitgevoerd, treedt **één instantie op als opdrachtnemer**. De opdrachtnemer moet alle facturen en interne verrekeningen bundelen en bij de opdrachtgever indienen.

Voor de loonkosten wetenschappelijk personeel moeten bij de betalingsaanvraag de namen worden vermeld en worden gestaafd d.m.v. loonfiches (indien intern personeel) of facturen én betalingsbewijzen (indien extern personeel).

Uitsluitend kosten gemaakt binnen de uitvoeringsperiode, die is bepaald in de overeenkomst, worden aanvaard.

3. INHOUDELIJKE RAPPORTERING

De opdrachtnemer zal aan de opdrachtgever **na afloop van het project (dit is de einddatum in het contract) een inhoudelijke eindrapportering** bezorgen, samen met een **Nederlandse én Engelstalige samenvatting**.

Het concept van eindrapport wordt besproken op en goedgekeurd door de werkgroep die belast is met de opvolging van het VIONA-project.

De Nederlandse samenvatting (met opzet, bevindingen, aanbevelingen en valorisatie) telt minimaal 2 en maximaal 5 bladzijden. De Engelstalige samenvatting telt een 2-tal bladzijden. Van het eindrapport en van de samenvatting wordt ook een elektronische versie geleverd met het oog op de mogelijke verspreiding via de VIONA-website. Van dit inhoudelijke eindrapport worden vijftig gedrukte exemplaren aan het Departement WSE bezorgd. De opdrachtnemer verbindt er zich toe, tegelijkertijd met de indiening van het eindrapport, de voorgeschreven samenvattingen van het onderzoeksproject te bezorgen.

In het geval van tussentijdse uitbetaling moet een **tussentijdse inhoudelijke rapportering** samen met een financieel rapport **na afloop van de eerste fase van het project** aan de opdrachtgever worden bezorgd. In die tussentijdse inhoudelijke rapportering dienen ook eventuele bijstellingen in het project te worden weergegeven. Deze rapportering wordt

verspreid aan al de leden van de werkgroep die belast is met de opvolging van het VIONA-project. De verspreiding gebeurt via het VIONA-secretariaat.

4. CONTACTPERSONEN

Financiële en inhoudelijke rapporten moeten worden ingediend op het volgende adres, op de wijze zoals hierboven beschreven:

Vlaams Ministerie van Werk en Sociale Economie
Departement Werk en Sociale Economie – Afdeling Werkgelegenheidsbeleid
t.a.v. de heer Lieven Van Wichelen (VIONA-coördinator)
Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping
1030 Brussel

Contactpersonen m.b.t. de inhoudelijke rapportering:

Departement Werk en Sociale Economie, Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping, 1030 Brussel
Lieven Van Wichelen, tel. 02-553 37 95
Johan Troch, tel. 02-553 44 18

Contactpersoon m.b.t. de financiële rapportering:

Departement Werk en Sociale Economie, Koning Albert II-laan 35, bus 20 - 16de verdieping, 1030 Brussel
Krista Coppens, tel. 02-553 43 79